

ОРХАН ПАМУК

МУЗЕЙ
НЕВИННОСТІ

Роман

Харків
«Фоліо»
2012

ЗМІСТ

1. Найщасливіша мить у моєму житті	7
2. Бутик «Шанзелізе»	9
3. Далекі родичі	12
4. Любощі в кабінеті	15
5. Ресторан «Фуає»	17
6. Сльози на очах Фюсун	20
7. Будинок «Милосердя»	27
8. Ви гідні всього	34
9. «F»	35
10. Миські вогні та щастя	41
11. Курбан-байрам	44
12. Цілунки в губи	54
13. Кохання, відвага, модерність	62
14. Стамбульські вулиці, майдани, узвози, мости	69
15. Деякі неприємні антропологічні факти	76
16. Ревнощі	80
17. Тепер моє життя пов'язане з твоїм	85
18. Історія про Белькис	91
19. На похороні	99
20. Дві умови Фюсун	103
21. Татова історія: перламутрові сережки	107
22. Рука Рахмі-ефенді	118
23. Мовчанка	121
24. Заручини	126
25. Біль від очікування	179
26. Анатомічне розташування болю кохання	182
27. Не виси, впадеш	187
28. Утіха від речей	191
29. Більше не було хвилини, коли б я не думав про Фюсун	196
30. Фюсун більше немає	198
31. Вулиці, що нагадували про неї	202

32. Тіні й примари, що їх я мав за Фюсун	203
33. Грубі втіхи	207
34. Мов пес у космосі	212
35. Першооснова моєї колекції	217
36. Заради крихітної надії спинити біль кохання	220
37. Порожня квартира	225
38. Остання літня вечірка	227
39. Зізнання	232
40. Втіхи життя на віллі	237
41. Плавання на спині	239
42. Осінній смуток	242
43. Листопад. Холодні та самотні дні	250
44. Готель «Фатіх»	255
45. Канікули на Улудазі	262
46. Це нормально, коли чоловік кидає наречену на півдорозі?	265
47. Татова смерть	272
48. Найважливіше в житті — бути щасливим	280
49. Я мав запропонувати їй руку й серце	286
50. Це моя остання зустріч з нею	298
51. Щастя — це всього-на-всього бути поряд із людиною, яку кохаєш	309
52. Кінострічка про життя і митарства має бути відвертою	318
53. Яка користь іншим від образ та страждань розбитого серця	331
54. Час	344
55. Приходьте завтра знову, посидимо	353
56. Бар «Пелюр»	367
57. Піднятись, щоб піти, — марна справа	378
58. Гра в лото	393
59. Сценарій кінофільму: епопея з цензурою	408
60. Боспорські вечори в кав'ярні «Спокій»	419
61. Дивитися	430
62. Щоб згаяти час	439
63. Колонка світської хроніки	450
64. Пожежа на Боспорі	461
65. Песики	470

66. Що це?	479
67. Одеколон	484
68. Її 4213-й недокурок	495
69. Іноді	501
70. «Знівечені життя»	509
71. «Ви вже зовсім не заходите, Кемалю-бею»	516
72. У житті, як у коханні.....	529
73. Водійські права Фюсун	535
74. Тарик-бей	555
75. Кондитерська «Перлина»	569
76. Кінотеатри Бейоглу	578
77. Готель «Буюк Семіраміс».....	590
78. Літній дощ	601
79. Подорож в інший світ	607
80. Після аварії.....	615
81. Музей невинності.....	622
82. Колекціонери	632
83. Щастя.....	642
Список персонажів	668

НАЙЩАСЛИВІША МИТЬ У МОЄМУ ЖИТТІ

Тоді я не знав, що це найщасливіша мить у моєму житті. А якби знав — чи захистив би своє щастя, і чи склалося б усе інакше? Авжеж, коли б я збагнув, що це найщасливіша мить у моєму житті, то нізащо не проґавив би того щастя. Та дивовижна золота мить тривала, либонь, кілька секунд, огорнувши все моє ество невимовним спокоєм, проте здавалося, що я — щасливий вже цілі години, роки. 12 травня 1975 року, в неділю, приблизно за чверть до третьої світ на якусь мить неначе позбувся законів часу й земного тяжіння так само, як ми — відчуттів: гріха й злочину, кари й каяття. Я поцілував Фюсун у спітніле від спеки й любощів плече, тихо обійняв її ззаду, ввійшов усередину й куснув за ліве вухо. Як раптом серезка з нього — зависнувши на кілька секунд у повітрі — безпричинно впала. Проте ми були такі щасливі, що не звернули на це жодної уваги й далі цілувалися.

Чисте та сліпуче небо за вікном нагадувало, що в Стамбулі — весна. Ще не оговтавшись після зими, стамбульці пітніли на вулицях від спеки, але в будинках та крамницях, під липами й каштанами зберігалася прохолода. Схожою прохолодою віяло й від пропахлого пліснявою матраца, на якому ми кохалися у щасливому забутті. Весняний вітер війнув крізь прочинене

на балконі вікно запахом моря та лип, здійняв тюль і поволі опустив його на наші спини, проїнявши холодом голі тіла. З нашого ліжка, що стояло в задній кімнаті квартири на другому поверсі, було видно, як хлопчачки в садку грають у футбол. Травневу спеку розтинала їхня розлючена лайка; зауваживши, що відтворюємо на ділі ті безсоромні слова, ми на мить призупинилися і, глянувши одне одному у вічі, усміхнулися. Утім, наше щастя було надто велике й безмежне, тож ми одразу забули і про цей мимовільний жарт, що його втнуло життя в садку, і про ту сережку.

Коли ми зустрілися наступного дня, Фюсун поскаржилася, що загубила сережку. Власне, після того, як вона пішла, я побачив серед синьої білизни сережку із викарбуваним скраєчку ініціалом дівчини, але замість того, щоб знайти для неї належне місце, поклав її, керуючись незрозумілою інтуїцією, у кишеню піджака.

— Ось вона, серце, — сказав я, засунувши руку в праву кишеню піджака, що висів на спинці стільця. — Тю, немає!

Я раптом ніби відчув, що це погана прикмета, ознака біди, але вранішня спека миттєво нагадала мені, що це інший піджак.

— Вона не в цьому піджаку.

— Принеси, будь ласка, завтра, не забудь! — попросила Фюсун, широко розплющивши очі. — Вона для мене багато важить.

— Гарзд.

Вісімнадцятирічна Фюсун — була моєю далекою й бідною родичкою; ще два тижні тому я майже не пам'ятав про її існування. Мені було тридцять, і я мав невдовзі заручитися та побратися із Сібель, яку мені сватали всі без винятку.

БУТИК «ШАНЗЕЛІЗЕ»

Події та випадковості, що змінили ціле моє життя, почалися п'ятнадцять днів тому, себто 27 квітня 1975 року, коли ми з Сібель розглядали в якійсь вітрині сумку марки «Jenny Colon». Сп'янілі й дуже щасливі, ми з Сібель простували проспектом Валіконаги, насолоджуючись прохолодою весняного вечора. Незабаром наші заручини. Про них ми дуже довго розповідали моїм батькам за вечерею в розкішному ресторані «Фуае», що нещодавно відкрили в Нішанташи; церемонію мали відбути в середині червня, аби Нурджіхан, з якою Сібель навчалася та дружила в ліцеї «Dame de Sion», а пізніше — і в Парижі, змогла вчасно прибути. Сібель уже давно замовила для цієї події сукню в Іпек Ісмет, у наймоднішої та найдорожчої кравчині тодішнього Стамбула. Мама дарувала перли, і цього вечора вони з Сібель уперше обговорювали, як вигаптувати ними сукню. Мій майбутній тесть хотів улаштувати для своєї єдиної дитини заручини не менш пишні, ніж саме весілля — це подобалося й моїй мамі. Батько також був щасливий, що матиме невістку, яка «вчилася в Сорбонні» — у ті часи стамбульські буржуа казали так про кожную дівчину, котра хоч щось учила в Парижі.

Після вечері, проводжаючи Сібель додому, я з любов'ю обійняв її за надійне плече й гордо подумав: скільки в мене щастя й талану.

— Ой, яка гарна сумочка! — несподівано озвалася Сібель.

Хоч я добряче захмелів від вина, однак запам'ятав сумочку у вітрині та крамницю, щоб завтра ополудні одразу й купити її. Зрештою, я не належав до тих від народження вишуканих і чемних залицяльників, які постійно роблять жінкам подарунки або шукають приводу послати квіти, хоча, можливо, хотів